

Mitä me niille kopipeistaajille sitten teemme?

Päivikki Karhula

Informaatiolukutaidon opetus on ollut keskeisenä teemana kirjastoalalla jo vuosia. Teeman ympärillä käyty keskustelu näyttäisi kääntyvän yhä voimakkaammin oppimisen kokonaisuuteen. Tiedonhallintaa halutaan integroida syvemmin osaksi oppimisprosessia ja sen eri vaiheita. Tuuli näyttää puhaltavan samaan suuntaan myös muualla - tiedonhallinnan integrointi työprosesseihin on ollut kehityssuunta myös yritysten ja julkishallinnon tietopalvelusektorilla.

Poikkeuksellisesti sekä Jarmo Saartin että Eija Nevalaisen ja Leena Toivosen artikkelit kertovat osin samasta tanskalaisesta *Creating knowledge* -konferenssista. En pidä tätä haitallisena, koska näkökulmissa on eroa ja tapahtuma kaikkienensa vaikuttaa niin antoisalta, että siitä on hyvinkin ainesta useampiin kirjoituksiin.

Konferenssissa esiteltiin ja opeteltiin toiminnallisen ja aktivoivan oppimisen menetelmiä käytännössä. Tiedonhallinnan opetukseen menetelmäkokeilut voisivat olla raikas ja opiskelijoita virittävä vaihtoehto perinteisen luennoinnin ja harjoitusten rinnalle.

Verkko-opetuksen keinoissa on myös monia mahdollisuuksia. Viime syksyn *Internet Librarian* –konferenssissa kuulin blogien käytöstä oppimisen tukena monia hyviä kokemuksia. Blogit ovat edistäneet käyttäjien omien toimintatapojen havaitsemista, antaneet käsityksen asioiden edistymisestä ja tukeneet arviointikyvyn kehitystä. Käytännön hyötynä on epäilemättä myös se, että blogiin rakenneltu tiedonhallinnan oppi ja tuki voi jäädä opiskelijan käyttöön verkkoon. Ja on siitä edelleen tarpeen tullen opiskelijan muotoiltavissa ja laajennettavissa.

Oppimisen ympäristöstä löytyy myös uusia lieveilmiöitä. Plagioinnista puhutaan jo avoimesti opiskeluun ja tutkimukseen liittyvänä ongelmana. Kopiointi on tullut verkkotiedon myötä helpommaksi ja houkuttelevammaksi.

Plagiointi ei ole vain laadullinen, vaan myös määrällinen ongelma. Saartin mukaan on arvioitu, että noin 10% tehtävistä on kopioita englanninkielisessä tiedemaailmassa. Yliopistot ja kirjastot ovat jo monin tavoin alkaneet puuttua kehitykseen, mikä tuntuu tarpeelliselta. Jos opiskeluun ja tutkimukseen ei löydy ajoissa oikeita asenteita, voi työnteon malli siirtyä kokonaan väärille raiteille.

Muistin sopukoista palautuu mieleen muutamia vuosia vanha tieto Jannike Heinströmin mainiosta väitöskirjasta, jossa eriteltiin erilaisia oppimistyyplejä ja niiden vaikutuksia tiedonhaun toimintamalleihin. Siinä toivoa antavaa oli se, että opiskelijan oppimistyyli ja halu porautua syvemmälle aiheisiin näytti virittävän opiskelijaa myös hakemaan laadukasta tietoa.

Tiedonhankinnan osaaminen ei kuitenkaan synny itsestään. Ohjauksella on merkitystä. Luultavasti sillä on yhä lisääntyvää merkitystä, kun näyttäisi, että tuloksellisen työn paineissa yhä vähemmällä vaivalla ja kevyemmällä eväillä pyritään nopeisiin saavutuksiin ja menestykseen.